

Budoucnost je ve velkých bateriích

Zatímco mnohé evropské i asijské země objevují výhody ukládání elektřiny ve velkém, v Česku narážejí technologie na nedůvěru

David Tramba
tramba@mf.cz

Od Austrálie a Japonska na východě až po Kalifornii na západě vyrůstá jedno velké bateriové úložiště za druhým. Dokonce už i konzervativní země ve střední Evropě – jmenovitě Polsko a Maďarsko – mají ambiciózní plány na využití této novinky. Pouze jedna země se snaží rozvoj této technologie blokovat a ústy představitelů ministerstva průmyslu o ní hovoří jako o solárním boomu číslo dvě. Ano, je to Česká republika.

Tedy ne že by nebyl zájem na straně investorů. „Jen distribuční společnosti mají evidované desítky žádostí o instalaci úložišť elektřiny o celkovém výkonu 132 megawattů. Další desítky tuzemských i zahraničních firem čekají na vyřešení legislativního vakua, aby mohly do oboru rovněž proniknout,“ poznamenal výkonný ředitel oborové asociace Aku-Bat CZ Jan Fousek.

Legislativní prostředí však zatím není k podobným záměrům vůbec vstřícné. Ministerstvo průmyslu a obchodu stále nedokončilo slibovanou novelu energetického zákona, která by provozu baterií dala jasná pravidla. Zatímco v jiných zemích energetici zjišťují, že baterie umějí levně a rychle regulovat frekvenci v elektrické soustavě, v Česku zatím o tuto službu není velký zájem.

Přístup jen pro vyvolené

Prvenství v Česku drží Solar Global, který na konci roku 2017 dokončil úložiště o kapacitě 1,2 megawatthodiny v Práckých na Uherskohradištsku, poté následoval E.ON s akumulací o kapacitě 1,75 megawatthodiny v Mydlovarech u Českých Budějovic. Jenže tato zařízení zatím fungují v právním vakuu. Energetický zákon s nimi zatím jaksi nepočítá.

Do stavby se vrhli i další nadšenci. Teplárenská firma C-Energy Planá, za kterou stojí investiční skupina Carpaterra byznysmenů Ivo Nejdla a Michala

Susaka, letos za zhruba 65 milionů korun postavila čtyřmegawattovou baterii na Tábořsku. ČEZ se zase chystá vybudovat třímegawattové úložiště energie v areálu elektrárny Tušimice.

Oproti dvojici průkopníků jsou ČEZ a C-Energy v lepší pozici. Díky kombinaci s klasickou elektrárnou budou moci dodávat podpůrné služby přenosové soustavě ČEPS. Tuto možnost ČEPS zavedla na počátku loňského roku. Až po kritice ostatních zájemců správce přenosové soustavy svá pravidla změnila. Ale podle sdrůžení Aku-Bat CZ zcela nedostatečně.

Nový kodex přenosové soustavy sice od letošního dubna pouští na lukrativní trh podpůrných služeb i jiné provozovatele velkých baterií, ale jen za přísných podmínek. Baterie může být v provozu jen 45 nebo 90 sekund, poté ji musí nahradit klasická elektrárna. Rozdíl úrovně nabití před a po poskytnutí služby nesmí překročit pět procent. Kapacita baterie tak zůstane prakticky nevyužita.

ČEPS však odmítá tvrzení, že by nástup nové technologie blokovala. „Při řízení soustavy ČEPS neklade specifické podmínky na jednotlivé technologie. Například pro poskytování služeb primární regulace jsou podmínky stejné pro všechny, nezávisle na tom, jestli se jedná o vodní elektrárnu, nebo například baterie v kombinaci s konvenčním zdrojem,“ reaguje mluvčí ČEPS Hana Klímová.

Podle Jana Fouska je prostor pro využití bateriových úložišť mnohem širší. Mohou se uplatnit jako ochrana proti blackoutu, v ostrovním provozu, při dobíjení elektromobilů či stabilizaci výkonu solárních a větrných elektráren. Průmyslové podniky je mohou využívat k vyrovnávání odchylek ve spotřebě a snižování rezervovaného výkonu; díky tomu mohou snížit své platby za elektřinu.

Globální bateriový boom

Právě z výše uvedených důvodů roste ve světě zájem o bateriová úložiště všech velikostí. Co se týká malých, německé domácnosti si již pořídily více než sto tisíc těchto zařízení. Slouží hlavně

k vyrovnávání spotřeby s výrobou elektřiny ze solární elektrárny. Naopak jedno z největších zařízení je již od konce roku 2017 v provozu v Austrálii. Bateriové úložiště s kapacitou 129 megawatthodin zde během pouhých sta dní postavila americká Tesla. Jeho provozní výsledky vyvolávají pozitivní, až nadšené reakce. Velká úložiště s výkonem v řádu stovek megawattů se staví ve Spojených státech, Jižní Koreji, Japonsku i v Číně.

Skvělé zítřky předpovídá bateriovému byznysu také prognóza Mezinárodní energetické agentury z letošního února. Kapacita velkých zařízení pro ukládání energie se má zvýšit z loňských čtyř gigawattů na 22 gigawattů v roce 2020 a dále na 106 gigawattů v roce 2030. Pokud se potvrdí optimistické scénáře dalšího poklesu cen lithium-iontových baterií, tak se tato technologie stane za třicet let dominantním způsobem ukládání energie a začne nahrazovat plynové turbíny s rychlým startem. ●